

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 27. Impedimentum erroris, & conditionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT XXVII.

Impedimentum erroris, & conditionis.

ingrediendæ voto obstrinxit, illius exsolvendi impedimentum, per matrimonium, voluntariè affumit, ut probat Augustinus episcopus. 70. ad Bonifacium Comitem. Unde Apollotus 1. Timoth. 5. viduas, post fidem Deo datam, nubere volentes, dicit habere damnationem: quia primam fidem irritam fecerunt.

202 Tertium est impedimentum *sponsalium*. Quo (jure naturali) quilibet prohibetur fidem alteri danti infringere, nisi persona, cui data est, voluntariè cedat juri suo, vel iusta alia subit causâ contraveniendi.

203 Quartum impedimentum est *temporis feriatum*, id est intra quod Ecclesia prohibet matrimonia solemnia. Circa quod notanda sunt verba Tridentini sess. 24. de reform. c. 10. *ab Adventu Domini nostri Jesu Christi usque in diem Epiphaniæ; & à feria 4. Cinerum usque in octavam Paschæ inclusivè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari S. Synodus præcipit.* Ubi quia solum mentio fit *solemnium nuptiarum*, plerique Doctores censent, his diebus absolvi non prohiberi nuptias, sed solemnnes duntaxat, id est cum solemnâ benedictione, solemnique sponsæ ad ædes sponsi traditione, cum pompa, choris, canticis, &c. Ita Glossa in cap. *Capellanus* de feriis, Paludanus, Cajetanus, Sylvester, Navarrus, Sanchez, Coninck, Bonacina. Sed hic bene monet sequendam hac in re locorum consuetudinem.

CAPUT XXVI.

Impedimenta dirimentia in communi.

204 Sunt quatuordecim hæcæ verbis comprehensa.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen, Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, Si sit affinis, si foris coire nequibus.

Duo sequentia Tridentinum jure novo adiecit:

Si Parochi & displicitis desit presentia testis, Raptus sit mulier, nec loco reddita tuta. Hæc faciendæ videntur, scilicet retrahant.

205 Præter allata impedimenta (à Concilio Tridentino statuta) nulla alia sunt, etiam in Gallia, quæ Matrimonii Sacramentum, vel etiam contractum, invalidum reddant coram Deo, vel Tribunali Ecclesiastico; sed ad summum civiliter, coram Judice Civili, quatenus ex ipso non conceditur civilis actio, nec civilis oritur obligatio, neque civilia illa jura præteriri possunt, uti cap. 9. dictum est.

206 An verò (præscindendo à questione de facto) Principes sæculares inducere possint nova impedimenta, matrimonii contractum irritantia? Respondendo id posse quoad effectus civiles, juxta dicta ibidem. Quoad substantiam & firmitatem contractus coram Deo, id posse negat Zypæus, & est sententia communior inter Doctores, ex quo matrimonium est Sacramentum (tametsi secus sentiant Petrus & Dominicus Soto, Ruardus Tappereus, Albertus Pighius, Petrus de Marca, Layman, Gonet, D. Gerbais, Joannes Baptista du Hamel, &c.) sive potestas illa Principibus sublatâ fuerit Evangelicâ lege, dum matrimonii contractum nobilitavit Sacramenti dignitate: sive Ecclesiasticâ lege, declarante causas matrimoniales ad Judices Ecclesiasticos pertinere; in omnibus proinde Christi fidelibus ab Ecclesiâ Constitutionibus pendere. Quod totus Christianus Orbis adeo credit, ut circa hoc omnes passim Christiani Principes & Magistratus tanti ponderis potestatem (exceptis solum effectibus civilibus à multis sæculis Ecclesiæ reliquerint.

207 **T**Riplex est error, personæ, qualitatis, & conditionis. *Error personæ*, est quando quis existimans se contrahere cum una persona, v. g. cum Rachele, contrahit cum alia, v. g. Jacob cum Lia. *Error qualitatis*, sive accidentium personæ, est quando quis existimans se contrahere cum divite, nobili, formosa, virgine, reverâ contrahit cum inope, ignobili, deformi, corrupta. *Error conditionis*, est quando quis existimans se contrahere cum persona libera, contrahit cum serva, id est cum mancipio. Neque enim *servi* nomine hic veniunt famuli & ancillæ nosstrates, suas operas & obsequia aliis elocantes.

Error itaque matrimonium dirimens, non est error qualitatis, sed error personæ, vel conditionis. Quod enim *qualitatis error* matrimonium non dirimat, ratio est, quia matrimonii contractus versatur circa personas, non circa personarum qualitates; eoque errore non obstanti, adest verus & absolutus consensus circa personam præsentem.

Nec refert, quod Titius in eam non consentiret, si sciret esse corruptam, pauperem, iracundam, &c. Hoc enim non tollit absolutum hic & nunc consentium in personam præsentem; sed tantum tolleret, posita illâ conditione, id est scientiâ qualitatis.

Duo tamen casus excipiendi sunt. Primus est, quando quis explicitè vel implicitè intendit non contrahere, si talis qualitas non inest personæ, cum quâ contrahit. Quia non subsistente conditione, mente vel exteriori significatione apposita contractui, contractus non subsistit.

Dixi *explicitè vel implicitè*. Parum enim refert, quod ejusmodi conditio explicitè adiciatur, dummodò ex circumstantiis implicitè adjecta censetur. Unde Doctores Salmanticensis apud Basilium Pontium rectè censerunt, nullum fuisse matrimonium puellæ, quæ frequenter declaraverat se malle mori, quam matrimonium inire cum aliquo ex sanguine Judæorum oriundo. Et postea, sponso protestante se non descendere ex sanguine Judæorum, ipsum duxerat. Quo errore postea deprehensa, reclamavit puella, & matrimonium judicatum est nullum.

Secundus casus est, dum error qualitatis tran- sit in errorem personæ. Quod contingit quotiescumque qualitas, circa quam erratur, determinat certam aliquam personam, distinctam ab ea quæ præsens est, ut dum quis intendens contrahere cum filia Titii, Provincia Præsidis v. g., contrahit cum ea quæ se dicit filiam ipsius, cum non sit. Tunc enim non consentit in personam præsentem, sed in aliam, ab ipsâ divertam. Ita Navarrus, Sanchez, Bonacina, &c.

Quod autem *error personæ* matrimonium dirimat, est de jure naturæ, & habetur 29. q. 1. per totam. Quia qui circa personam præsentem errat, in eam non consentit, imò de ea ne cogitat quidem, uti patet in Jacob, primitus non consentiente in Liam, sed in Rachelem. Consensus verò in personam est de essentia matrimonii.

Nec refert quod Titius, per errorem contrahens cum Caja, putans esse Titiam, sic animo affectus sit, ut si sciret esse Cajam, cum ea nihilominus contraheret. Quia ex hoc non probatur velle hic & nunc contrahere cum Caja, sed id voluit, si sciret, &c. Si tamen vellet ipso actu contrahere cum persona præsentem, quæcumque illa sit, validum hæud dubiè foret matrimonium, ob sufficientem consentiam.

215 Denique error conditionis servilis matrimonium dirimit inter liberum & servam, vel liberam & servum, cap. *vult* de conjug. servor. Non tamen inter duos servos. Servus namque valide contrahit cum serva, quam putat esse liberam, cap. *siquis*, & cap. *ad nostram* tit. cod. Sed & si liber contraheret cum serva, sciens conditionem servitutis ipsius, valeret matrimonium, cap. *vult* citato.

CAPUT XXVIII.

Impedimentum voti.

216 **N**omine voti hic intelligitur solemnne castitatis votum, quod emittitur per professionem religionis approbatam, vel sacri Ordinis susceptionem. Utrumque enim matrimonium dirimit. Clement. un. de consanguin. Et qui cum tali voto contrahit, excommunicationem latae sententiae incurrit. Ibidem. Vide Tridentinum sess. 24. de Sacram. Matrim. can. 9. Et quia vota simplicia, quae post biennium Novitatus emittuntur in Societate, verè efficiunt Religiosos, ipsa etiam subsequens dirimunt matrimonium. Gregorius XIII. in Bulla *ascendente Domino*. Imò solemnne religionis votum tanto privilegio decoratum est à Christo, ut si emittatur post matrimonium ratum ante consummationem, illud sic dissolvat, ut, secunda professione, conjux in saeculo superflua ex tunc aliud matrimonium contrahere possit, priorè conjugio in Monasterio vivente. Tridentinum ibidem can. 6.

217 Non potest tamen ad alias nuptias convolare, nisi post ipsius professionem. Et ideo favore religionis conjugatus conceduntur duo menses (velut Novitatus quidam) post contractum de praesenti matrimonium, ad deliberandum de religionis ingressu; intra quos, is qui deliberat, comparati petenti non tenetur reddere debitum, nec matrimonium consummare, potestque, comparet invitata, Monasterium ingredi, quamdiu non consummavit, cap. *verum*, cap. *ex publico*, & cap. *ex parte de conversi*, conjugat. Id tamen privilegium non competit voto emisso per susceptionem Ordinis sacri. Extrav. un. Joan. XXII. de voto. Nec competit supradictis votis simplicibus Societ. Vaquez, alique passim Soc. Scriptores. Ratio est, quia vota illa non faciunt immobiliter Religiosum. Et alias Religiosus Societatis, post illa dimissus, vivente uxore (cum qua ante Societatis ingressum matrimonium contraxerat, sed non consummaverat) cum alia matrimonium contrahere possit. Ex quo turba & scandala frequenter sequuntur. Quia, ob frequentem dimissionis usum, casus iste frequenter accedere possit. Et ideo cum Frater Avila, temporalis Coadjutor, post matrimonium ratum, tempore S. Ignatii fuisset Societatem ingressus, fuit Romae solemniter professus, ut matrimonium illud dissolveretur.

CAPUT XXIX.

Impedimentum cognationis.

218 **T**riplex est cognatio, naturalis, spiritualis, legalis. *Cognatio naturalis*, seu consanguinitas, est propinquitas duorum, vel plurium, ab eodem communi stipite per carnalem generationem descendentium. *Cognatio spiritualis* est propinquitas jure Ecclesiastico inter personas aliquas introducta, ratione Baptismi, vel Confirmationis, vel Pœnitentiae. *Cognatio legalis* est propinquitas personarum ex adoptione proveniens, per quam persona extranea assumitur in filium, vel nepotem, licetque tranfit in potestatem adoptantis, ut ei tanquam hæres succedat.

§. I.

Cognatio naturalis.

219 **I**n cognatione naturali stipex vocatur illa persona, ex qua aliqui ducunt originem, ut pater respectu duorum fratrum, avus respectu filiorum fratrum, &c.

Distinguitur verò consanguinitas per lineas & 220 gradus. *Linea consanguinitatis*, est ordinata collectio personarum consanguinitatem inter se habentium. Gradus nomine intelligitur distantia personarum consanguinearum à communi stipite. Unde tot sunt consanguinitatis gradus, quot gradus distantiae à communi stipite. Persona proinde, quae stipes dicitur, gradum aliquem non facit. Quippe nemo à seipso distare dicitur.

Linea est duplex, recta & transversa, seu collateralis.

Linea recta, est collectio personarum, quarum una mediata vel immediata descendit ab alia, v. g. in qua filius comparatur ad patrem, avum, &c.

Linea transversa, est collectio personarum, 221 quarum una, nec mediata, nec immediata descendit ab alia, v. g. in qua frater comparatur ad fratrem.

Ad faciliorem computationem graduum consanguinitatis tres statuuntur regulæ, una pro linea recta, duæ pro transversa.

Pro linea itaque recta unica utroque Jure, Canonico & Civili, regula statuitur ista: *tot sunt in linea recta gradus, quot persone, una dempta*. Et ideo pater & filius consanguinei sunt in primo gradu, Avus & nepos in secundo. Proavus & pronepos in tertio. Abavus & abnepos in quarto.

Pro linea transversa duæ sequentes regulæ 222 statuuntur Jure Canonico. Prima: *in regula transversa aequalis* (id est in qua personæ consanguineæ aequaliter distant à communi stipite) *quot gradibus singule in linea recta distant à communi stipite, eisdem distant inter se*. Unde quia fratres & sorores uno tantum gradu à patre suo, vel matre, distant in linea recta, uno etiam tantum gradu distant inter se; atque ideo inter se consanguinei sunt in primo gradu; filii verò fratrum, vel sororum, in secundo. Quia in linea recta duobus gradibus distant à communi stipite. Et sic de aliis.

Secunda regula: *in linea transversa inaequalis* (id est in qua personæ consanguineæ inaequaliter distant à stipite communi) *quot gradibus persona remotior distat à communi stipite, eisdem gradibus ipsa persona distant inter se*. Unde avus à filio sororis suæ distat in secundo gradu: quia filius sororis suæ (quæ est persona remotior à communi stipite, scilicet patre avi) duobus gradibus distat à communi stipite, eò quod in linea recta duæ tantum sint personæ, dempto patre avi, scilicet mater (quæ soror est avi) & filius ipsius.

Gradus tamen lineæ transversæ aliter computantur Jure Civili: quot enim gradibus à communi stipite distat, totidem simul sumptis omnes distant inter se, secundum Jus Civile. Sicque duo fratres, quia singuli uno gradu distant à communi stipite, se contingunt in secundo gradu, alter verò eorum cum filio alterius in tertio gradu, & sic deinceps. Eò quod utique Lex Civilis spectet translationem hereditatis: quæ cum transferri nequeat nisi ab una persona in aliam; ideo Jus Civile non constituit duas personas in uno gradu lineæ transversæ, sed numerat personas singulas, ita ut quot personæ sunt, dempto stipite, tot sint gradus in linea transversa. Jus verò Canonicum duas personas in uno gradu constituit, quia spectat matrimonium, quod sine duobus